СУЧАСНИЙ СТАН СИСТЕМИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ США

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ СИСТЕМЫ СТАНДАРТИЗАЦИИ США

CURRENT STATE OF U. S. STANDARDIZATION SYSTEM

Голова Комісії з науки і технології Палати представників США Барт Гордон (Bart Gordon) у середині 2009 року розіслав декілька запитань ряду компаній і асоціацій з метою з'ясування їхньої думки стосовно сучасного стану національних стандартів та системи стандартизації у США. Відповіді на запитання, поставлені конгресменом, були підготовлені Американським національним інститутом стандартів (ANSI) — національною організацією зі стандартизації США.

Наскільки важливими є технічні стандарти?

Стандарти є основою торгівлі, будівельними блоками інновацій і фундамент якості, безпеки та функціональної сумісності. Добровільні, прийняті на основі консенсусу, стандарти і діяльність з оцінення відповідності мають найважливіше значення для економіки США. Обумовлені потребами ринку і, значною мірою, диверсифіковані, стандарти підтримують технологічні інновації та прокладають шлях бізнесу до нових ринків.

В одних випадках стандарти передують інноваціям, встановлюючи критерії для проектування і задаючи експлуатаційні характеристики, які задовольнятимуть вимоги користувачів. В інших — інноваційна ідея, що знайшла своє місце на ринку, стає основою нового стандарту, який згодом фізично документує узгоджене рішення, перевірене і підтверджене часом.

Цей взаємозв'язок між стандартами й інноваціями складає одну з найважливіших переваг національної системи стандартизації США. Склалася думка, що рухомий ринком і специфічний для сектора підхід до розробляння стандартів є найбільш ефективним, оскільки не існує єдиної організації, яка обумовлює найкращі стандарти або рішення. На відміну від систем розроблення стандартів багатьох інших країн, американська система систематично розглядає точки зору всіх зацікавлених сторін, намагаючись досягти створення найбільш ефективних стандартів. Відкритість системи національних стандартів США для нових учасників означає, що їхні потреби будуть швидко задоволені за допомогою інноваційних узгоджених рішень.

Чи вважаєте Ви, що усебічний аналіз процесу прийняття стандартів США є своєчасним і необхідним?

Упродовж останніх десяти років співтовариство стандартизаторів США, охоплюючи урядові агентства, робило це за допомогою підготовки і публікації Національної стратегії зі стандартизації (National Standards Strategy — 2000), а потім Стратегії зі стандартизації США (USSS; 2005).

На початку 2009 року під час підготовки відповіді на запитання стосовно формування Національного огляду американської політики зі стандартизації, поширюваної Центром глобального аналізу стандартів, ANSI проаналізував систему стандартизації США і супутні їй процеси. Згідно з остаточним звітом «практично одностайна точка зору респондентів

Найважливіші види експорту США	Позиції США в міжнародних організаціях зі стандартизації
Авіаційні і космічні апарати	Голова і секретаріат технічного комітету ISO/TC 20 «Авіаційні і космічні апарати»
Електронне устаткування	Голова технічного комітету IEC/TC 47 «Напівпровідникові прилади»
Фінансові послуги	Голова і секретаріат технічного комітету ISO/TC 68 «Банківська справа»
Інформаційно-технологічні послуги	Голова і секретаріат Об'єднаного технічного комітету ISO/IEC JTC 1 «Інформаційні технології»
Машинобудування	Голова і секретаріат технічних комітетів ISO/TC 11 «Котли і судини під тиском» та ISO/TC 192 «Газові турбіни»
Пластмаси	Голова і секретаріат технічного комітету ISO/TC 61 «*Пластмаси*»

огляду полягає в тому, що сучасна політика США з розробляння технологічних стандартів приватного сектора функціонує добре і немає необхідності вносити зміни до цієї політики або існуючого/поточного співвідношення внесків приватного/державного секторів до розробляння стандартів».

Важливо зазначити, що стандарти і системи оцінювання відповідності США націлені на безперервне поліпшення задоволення потреб промисловості, урядів і споживачів. Сильна, гнучка й активна система має вбудовані процедури, що забезпечують прозорість і відкритість, процедури затвердження та публікації стандартів і обов'язковий перегляд усіх стандартів на рекурентній основі, яка забезпечує їхню постійну продуктивність.

Стратегія зі стандартизації США (USSS) описує систему національних стандартів і пропонує стратегічні ініціативи та рекомендації, які можуть бути застосовані в різних секторах національної економіки. Цей орієнтований на конкретне завдання підхід дозволяє зацікавленим сторонам розглядати свої власні проблеми і розробляти методи роботи, придатні для вирішення актуальних проблем, оскільки не існує єдиної системи стандартів, яка могла б задовольнити всі потреби. Коли виникають міжгалузеві проблеми, змінюються умови або виникає необхідність єдиного національного голосу, інфраструктура, забезпечувана ANSI, надає сприяння і посередництво.

У зв'язку з глобалізацією технологічного розвитку і бізнесу чи настав час для переоцінення системи міжнародних стандартів, розробленої 50 років тому?

ANSI вважає, що сучасна система міжнародних стандартів працює ефективно. Міжнародна організація зі стандартизації (ISO), Міжнародна електротехнічна комісія (IEC) і Міжнародна спілка електрозв'язку (ITU) періодично проводять аналіз можливостей удосконалення своєї діяльності.

Віддзеркаленням такої роботи стало заснування у 2001 році Світового співробітництва зі стандартизації (World Standards Cooperation, WCS), створеного для підвищення прозорості і координації діяльності ISO, IEC і ITU, запобігання дублюванню та перекриванню робіт.

Як один із засновників ISO і член IEC упродовж сторіччя, США займає позицію лідира в цих організаціях. У всіх керівних органах ISO і IEC на відповідальних посадах працювали і продовжують працювати американські фахівці. ANSI дуже активно забезпечує широку підтримку пропозиціям США з поліпшення роботи міжнародних організацій і встановлює плідне співробітництво з багатьма глобальними партнерами в міжнародному співтоваристві зі стандартизації. У результаті ANSI здійснює успішну діяльність з координації робіт і змін у глобальній системі на користь зацікавлених сторін США.

Так, ANSI використав свою сильну позицію для керівництва розробленням політики універсального застосування стандартів ISO (ISO Global Relevance Policy), яка обумовлює необхідність широкого застосування стандартів по всьому світові без надання переваги яким-небудь конкретним країнам або регіонам.

На додачу до управлінського і політичного лідерства технічні експерти США входять до складу, а в багатьох випадках очолюють технічні комітети та підкомітети ISO і IEC з широкого спектру питань, що становлять особливу важливість для економіки США. Наведені далі приклади охоплюють:

- Участь США в розробленні міжнародних стандартів не обмежується роботою в ISO, IEC і ITU. У Стратегії зі стандартизації США констатується, що існують «численні шляхи» розробляння універсально застосовних стандартів, які базуються на загальновідомих принципах розроблення міжнародних стандартів, сформульованих в Угоді про технічні бар'єри в торгівлі Світової організації торгівлі.
- Урядові органи США і приватний сектор беруть участь у діяльності з міжнародної стандартизації різними шляхами: через договірні організації — ITU, членами якої є держави; через організації, подібні ISO та IEC, де США представлена як єдина «національна організація» зі стандартизації; через

професійні й технічні організації, асоціації, членство в яких здійснюється на рівні окремих осіб і організацій.

Недавно підготовлений Національним інститутом стандартів і технології (NIST) перелік стандартів для внесення до «Основних стандартів на сумісність розумних електромереж» (Smart Grid Interoperability Standards Framework) надає показовий приклад цієї різноманітності. До переліку входять:

- деякі стандарти IEC;
- універсально застосовні стандарти, розроблені Інститутом інженерів з електротехніки й електроніки (IEEE), який діє в США;
- американські національні стандарти і стандарти консорціумів.

Як здійснюється координація і вироблення єдиної точки зору урядових органів?

Уряд США чітко усвідомив значення міжвідомчої координації політики у сфері стандартизації, про що свідчить створення Міжвідомчого комітету з політики у сфері стандартизації (Interagency Committee on Standards Policy — ICSP). Координований Національним інститутом стандартів і технології (NIST), комітет ICSP об'єднує спеціалістів зі стандартизації різних федеральних агентств для обговорення питань зі стандартизації, що складають взаємний інтерес або загальну стурбованість. Двічі на рік керівництво ANSI організовує засідання міжвідомчого комітету.

ANSI всіляко підтримує міжвідомчу технічну координацію й активізацію участі урядових експертів у розробляннні стандартів. Якщо уряд особливо стурбований конкретними галузями технічної активності, то представникам агентства рекомендується працювати в рамках системи добровільних стандартів, що приймаються на основі консенсусу, для вироблення професійно скоординованих рішень, які задовольняли б потреби як державного, так і приватного секторів.

Крім того, Закон про передачу і просування національних технологій (National Technology Transfer and Advancement Act of 1995 — NTTAA) надає пряму вказівку федеральним урядовим агентствам використовувати, де це можливо, стандарти і процедури з оцінення відповідності, розроблені приватними організаціями та прийняті на основі консенсусу замість стандартів або регламентів, розроблених урядовими органами. Добровільні стандарти, розроблені на основі консенсусу, повинні використовуватися агентствами як з метою регулювання, так і під час здійснення державних закупок. ■

(Джерело: www.ansi.org, за матеріалами «Інформаційного бюлетеня з міжнародної стандартизації», 2010, № 1)

ЗА МАТЕРІАЛАМИ МІЖНАРОДНИХ ВИДАНЬ

СТАНДАРТИЗАЦІЯ У ГАЛУЗІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

У 2005 році в Європейському Союзі (ЄС) за ініціативою Європейської Комісії почалося широке обговорення проблем енергетичної ефективності. У 2009 році Швеція, будучи головою ЄС, запропонувала виконання програми енергетичної політики, яка враховує можливі зміни клімату. Передбачається, що реалізація цієї політики дозволить до 2020 року знизити втрати енергії на 20 %.

Європейський комітет зі стандартизації (European Committee for Standardization, CEN) розробив, а Бюро зі стандартизації Бельгії опублікувало стандарт NBN EN 16001 «Система управління енергією». Він поширюється на всі організації незалежно від сфери їхньої діяльності та їхнього розміру. Метою стандарту є створення методичних передумов для управління енергетичними потоками і підвищення у такий спосіб енергетичної ефективності. До кінця 2010 року планується видання міжнародного стандарту ISO 50001, заснованого на європейському стандарті EN 16001.

Стандарт NBN EN 16001 встановлює вимоги до управління енергією і надає рекомендації щодо їхнього впровадження. Підприємство, щоб відповідати вимогам стандарту, повинне розробити енергетичну політику, адаптовану до своїх потреб у цій сфері.

Концепція стандарту основується на підході, пов'язаному із так званою «петлею безперервного удосконалення» PDCA («Plan — Do — Check — Act», Плануй — Виконуй — Перевіряй — Дій).

Підприємства, які дотримуються вимог стандарту NBN EN 16001, мають можливість довести методами самооцінювання або сертифікації третьою стороною свою відповідність принципам, закладеним енергетичною політикою ЄС. Застосовуючи цей європейський стандарт, підприємства, розташовані на території ЄС, зокрема в Бельгії, повинні передбачати вимоги аналогічного міжнародного стандарту. Згідно з даними Міжнародного енергетичного агентства (AIE), управління в галузі енергетики ефективно сприяє зниженню емісії парникових газів у процесі діяльності підприємств.

Повідомляється, що розроблюваний стандарт ISO 50001 поширюватиметься на 60 % світового споживання енергії.

(Джерело: NBN Revue. — 2009. — № 7. — P 19, за матеріалами «Інформаційного бюлетеня з міжнародної стандартизації», 2010, № 1)